

List do Redakcji.
**Zalecenia Konsultanta Krajowego w dziedzinie Psychiatrii
w sprawie udzielania przepustek na okresowe przebywanie
pacjentów szpitala psychiatrycznego poza szpitalem**

Letter to Editor.
**Recommendations of the National Consultant in the field of
Psychiatry on the granting of passes for temporary stay of
psychiatric hospital patients outside hospital**

Podstawa prawna:

- art. 14 Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (stan prawny na dzień 2.10.2018 r.),
- Zarządzenie nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanymi zwłok oraz szczątków ludzkich (stan prawny na dzień 19.07.2018 r.),
- art. 204d Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (stan prawny na dzień 30.03.2018 r.).

W związku z koniecznością uregulowania zasad udzielania zgody ordynatora lub dyrektora szpitala psychiatrycznego na okresowe przebywanie osoby z zaburzeniami psychicznymi poza szpitalem bez potrzeby wypisywania jej zalecam przestrzeganie niżej przedstawionych zasad.

1. Osobie leczonej w szpitalu psychiatrycznym może być udzielona pisemna zgoda na przebywanie poza szpitalem, zwana dalej przepustką, bez potrzeby wypisywania jej ze szpitala, jeśli nie zagraża to jej życiu albo życiu lub zdrowiu innych osób.
2. Przepustkę wydaje się na okres do 3 dni. W uzasadnionych przypadkach i w związku z wydarzeniami losowymi przepustkę można wydać na okres do 7 dni.
3. Przepustkę wystawia ordynator, lekarz kierujący oddziałem lub lekarz przez niego upoważniony lub dyrektor szpitala psychiatrycznego po uzyskaniu opinii lekarza prowadzącego. Przed wystawieniem przepustki ordynator, lekarz kierujący oddziałem lub lekarz przez niego upoważniony ocenia aktualny stan zdrowia pacjenta oraz rodzaj stosowanego leczenia. Oznacza to, że udzielenie przepustki

pacjentowi zależne jest od jego stanu zdrowia psychicznego i somatycznego. Stan psychiczny pacjenta, któremu ma być udzielona przepustka, nie może budzić wątpliwości co do zagrożenia jego bezpieczeństwa i bezpieczeństwa jego otoczenia. W szczególności lekarz musi ocenić ryzyko występowania myśli lub tendencji samobójczych, zachowań autoagresywnych i agresywnych wobec otoczenia u chorych z potencjalnym ryzykiem samobójstwa (zespoły depresyjne, psychotyczne, reakcje sytuacyjne itp.) lub u chorych, u których występowały myśli lub próby samobójcze. W dokumentacji lekarz dokonuje wpisu, że w chwili udzielenia przepustki dokonał oceny ryzyka samobójstwa i ono nie występuje. Realne ryzyko samobójstwa jest przeciwwskazaniem do udzielenia przepustki.

4. Przepustkę wystawia się w dwóch egzemplarzach: oryginał dla pacjenta (lub opiekuna), kopia jest przechowywana w okresie ważności przepustki w dyżurce pielęgniarskiej łącznie z rejestrem udzielonych przepustek, a potem jest dołączana do dokumentacji medycznej. W formularzu przepustki odnotowuje się:
 - a) imię i nazwisko pacjenta,
 - b) adres pobytu w czasie przepustki oraz numer telefonu, pod którym pacjent będzie dostępny w czasie przepustki,
 - c) okres przepustki: daty wraz z godziną jej rozpoczęcia i zakończenia,
 - d) imię, nazwisko, adres i numer telefonu osoby faktycznie sprawującej opiekę nad pacjentem w czasie przepustki; jeżeli są takie same jak w pkt b) – wystarczy imię i nazwisko tej osoby,
 - e) wymienione leki, które pacjent ma przyjmować w czasie przepustki, i sposób ich dawkowania,
 - f) inne zalecenia dla pacjenta lub osoby faktycznie sprawującej nad pacjentem opiekę w czasie przepustki,
 - g) datę, godzinę i czytelny podpis oraz pieczęć lekarza udzielającego przepustki.
5. Ordynator, lekarz kierujący oddziałem lub lekarz przez niego upoważniony odnotowuje w dokumentacji medycznej pacjenta:
 - a) okres ważności przepustki oraz
 - b) ocenę stanu zdrowia pacjenta przed udzieleniem przepustki i po powrocie pacjenta z przepustki.
6. W oddziale prowadzony jest rejestr wystawionych przepustek, w którym umieszczone są:
 - liczba porządkowa w danym roku,
 - imię i nazwisko pacjenta,
 - imię i nazwisko lekarza wystawiającego przepustkę,
 - data i godzina rozpoczęcia i zakończenia przepustki,
 - podpis pacjenta (lub opiekuna),
 - podpis pielęgniarki wydającej leki,
 - istotne uwagi (m.in. rzeczywisty termin powrotu z przepustki, gdy nie jest zgodny z planowanym, i inne informacje istotne z klinicznego punktu widzenia).

7. W uzasadnionych przypadkach przed wystawieniem przepustki ordynator, lekarz kierujący oddziałem lub lekarz przez niego upoważniony, po uzyskaniu zgody pacjenta, informuje osobę faktycznie sprawującą opiekę nad osobą z zaburzeniami psychicznymi o jej stanie zdrowia i zakresie wymaganej opieki w czasie trwania przepustki.
8. Osoba, której udzielono przepustki, otrzymuje na czas jej trwania leki ze szpitala. Nie przysługuje jej w okresie ważności przepustki wyżywienie szpitalne lub ekwiwalent za to wyżywienie.
9. W razie niezgłoszenia się do szpitala osoby z zaburzeniami psychicznymi po upływie terminu ważności przepustki ordynator, lekarz kierujący oddziałem lub lekarz przez niego upoważniony podejmuje bezzwłocznie działania mające na celu wyjaśnienie przyczyn niezgłoszenia się, poprzez próbę nawiązania kontaktu telefonicznego z tą osobą lub faktycznym opiekunem pacjenta, albo podejmuje inne czynności niezbędne dla ustalenia losów pacjenta, łącznie ze zgłoszeniem tego faktu na policję, o ile uzna to za zasadne.
10. Jeśli ordynator, lekarz kierujący oddziałem lub lekarz przez niego upoważniony ustali, że zachodzą dodatkowe okoliczności i uzna za zasadne zgłoszenie faktu braku powrotu pacjenta z przepustki, informuje policję o tym fakcie i jednocześnie według swojej wiedzy wskazuje poziom poszukiwania – stopień określający niezwłoczność i zakres podjęcia czynności poszukiwawczych w zależności od stwierdzonego ryzyka wystąpienia zagrożenia dla życia, zdrowia lub wolności osoby zaginionej (według § 2 pkt 3 Zarządzenia nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 czerwca 2018 r.).
11. Sprawcy skierowanemu do szpitala psychiatrycznego postanowieniem sądu (zwanemu dalej sprawcą), przebywającemu w szpitalu psychiatrycznym dysponującym warunkami podstawowego zabezpieczenia, można udzielić zezwolenia na czasowy pobyt poza szpitalem pod opieką członka rodziny lub osoby godnej zaufania, jeżeli jest to uzasadnione względami terapeutycznymi lub ważnymi względami rodzinnymi, niebezpieczeństwo zaś, że sprawca przebywający poza szpitalem dopuści się czynu zabronionego lub zagrazi własnemu życiu lub zdrowiu, jest nieznaczne. Czas trwania przepustki określa pkt 2 Zaleceń.
12. Sprawcy przebywającemu w szpitalu psychiatrycznym dysponującym warunkami podstawowego zabezpieczenia przepustki udziela dyrektor szpitala po uzyskaniu opinii lekarza prowadzącego. O udzieleniu przepustki dyrektor szpitala niezwłocznie informuje właściwy sąd.
13. Jeżeli sprawca przebywający w szpitalu psychiatrycznym dysponującym warunkami podstawowego zabezpieczenia nie powróci do szpitala psychiatrycznego, dyrektor szpitala lub osoba przez niego wyznaczona niezwłocznie informuje o tym właściwy sąd.
14. Sprawcy, który nie powrócił do szpitala psychiatrycznego dysponującego warunkami podstawowego zabezpieczenia z upływem okresu, na jaki udzielono przepustki, można udzielić ponownego zezwolenia na czasowy pobyt poza szpitalem nie wcześniej niż po upływie roku od dnia powrotu sprawcy do szpitala.

15. Osobie przebywającej w szpitalu psychiatrycznym w celu realizacji orzeczonego przez sąd środka zabezpieczającego w oddziale o stopniu zabezpieczenia wzmocnionym lub maksymalnym lub przebywającej w szpitalu psychiatrycznym na obserwacji sądowo-psychiatrycznej przepustkę można wydać tylko za zgodą właściwego sądu.
16. Ilekroć w tych zaleceniach jest mowa o osobie z zaburzeniami psychicznymi, rozumie się przez to osobę, o której mowa w art. 3 pkt 1 Ustawy o ochronie zdrowia psychicznego; gdy jest mowa o szpitalu psychiatrycznym, to rozumie się przez to szpital, o którym mowa w art. 3 pkt 2 Ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.
17. Wzór formularza przepustki zawiera Załącznik nr 1 do niniejszego zalecenia.
18. Wzór rejestru udzielonych przepustek zawiera Załącznik nr 2 do niniejszego zalecenia.
19. Zalecam dyrektorom szpitali psychiatrycznych opracowanie procedury określającej szczegółowe warunki udzielania przepustek na okresowe przebywanie pacjentów szpitala psychiatrycznego poza szpitalem.

Konsultant Krajowy w dziedzinie Psychiatrii
Prof. dr hab. med. Piotr Gałecki

Łódź, 18.11.2018 r.

Nazwa, adres i nr telefonu
Szpitala psychiatrycznego

Załącznik nr 1

PRZEPUSTKA

Imię i nazwisko pacjenta

Adres zamieszkania lub pobytu pacjenta w czasie przepustki i nr telefonu

.....

Okres ważności przepustki: od godziny

dnia.....

do godziny dnia.....

Imię i nazwisko, adres i nr telefonu osoby faktycznie sprawującej opiekę

.....

Nazwy leków oraz sposób ich przyjmowania:

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

Inne zalecenia:

.....

.....

Data i godzina wystawienia przepustki

Podpis osoby
wystawiającej przepustkę

Dnia

Godzina.....

Załącznik nr 2

Rejestr wystawionych przepustek

Lp.	Imię i nazwisko pacjenta	Lekarz wydający przepustkę	Wyjście: data i godzina	Powrót: data i godzina	Podpis pacjenta	Podpis pielęgniarki wydającej leki	Uwagi
1/18							
2/18							
3/18							
4/18							
5/18							
6/18							
7/18							
8/18							
9/18							
10/18							
11/18							
12/18							
13/18							
14/18							
15/18							